

وضعیت اخلاق حرفه ای اساتید دانشگاه از دیدگاه دانشجویان

رضا میرعرب رضی^{۱*}

چکیده

پژوهش حاضر به بررسی وضعیت اخلاق حرفه ای اساتید دانشگاه از دیدگاه دانشجویان پرداخته است. شیوه انجام پژوهش با شناسایی شاخص ها در منابع پژوهشی، سنتز پژوهی است و بخش نگرش سنجی آن جزء مطالعات پیمایشی است. جامعه مورد بررسی، دانشجویان چهار رشته (علوم تربیتی، گردشگری، روان شناسی، زبان انگلیسی) دانشکده علوم انسانی دانشگاه مازندران به تعداد ۶۵۹ نفر و نمونه آماری به کمک جدول مورگان با روش نمونه گیری طبقه ای متناسب ۲۴۲ نفر انتخاب شدند. روش نمونه گیری، طبقه ای تصادفی و ابزار تحقیق، پرسش نامه اخلاق حرفه ای کادوزیر (۲۰۰۲) بوده است. برای تحلیل اطلاعات از آزمون تی تک نمونه استفاده شده است. با انجام فراتحلیل، اخلاق حرفه ای شامل هشت شاخص (مسئولیت پذیری، صادق بودن، عدالت و انصاف، وفاداری، برتری جویی و رقابت طلبی، احترام به دیگران، همدردی با دیگران، رعایت و احترام نسبت به ارزش ها و هنجارهای اجتماعی) به دست آمد. تحلیل ها نشان داد امتیاز اساتید در تمامی شاخص ها در وضعیت بالاتر از متوسط قرار دارد و وفاداری اساتید، بالاترین رتبه را از نظر دانشجویان دارد و شاخص همدردی با دیگران کمترین امتیاز را داشته است. این بررسی نشان داد که از نگاه دانشجویان، اساتید دانشگاه در رعایت هشت شاخص اخلاق حرفه ای با وضعیت مطلوب فاصله دارند. لذا می توان اذعان نمود دانشگاه و نهادهای بالادستی آن هنوز نیازمند اقدامات موثرتری در ارتقای شاخص های اخلاق حرفه ای اساتید دانشگاهی هستند.

کلید واژه ها: اخلاق حرفه ای، اساتید دانشگاه، شاخص ها

مقدمه

اخلاق از مشکل ترین لغاتی است که می توان آن را تعریف نمود و علما و دانشمندان در تعریف آن با هم اتفاق نظر ندارند. برخی معتقدند اخلاق در لغت، جمع واژه خلق و به معنی خوی ها است، از این رو دانش بررسی و ارزش گذاری بر خوی ها و رفتارهای آدمی، علم اخلاق نامیده می شود. در واقع اخلاق مجموعه صفات روحی و باطنی انسان است. انواع رفتارهای انسانی بر مبنای دو اصل، توارث (Behavioral Genetics) و تربیت (Promotion, Education) در افراد جامعه شکل می گیرند. هر چند زمینه ژنتیکی در انتقال این صفات (ژنتیک کمی، Quantitative Genetics) نقش مهمی دارد ولی عوامل محیطی (خانواده، مدرسه، رسانه و ....) در واقع عامل بروز و شکوفایی هر ویژگی اخلاقی (چه بد و چه خوب) در محیط است (یزدانی و ایمانی پور، ۱۳۹۶).

در حقیقت، اخلاق حرفه ای یک فرآیند تفکر عقلانی است که هدف آن، محقق کردن این امر است که بایستی در سازمان چه ارزش هایی را چه موقعی حفظ و اشاعه نمود (فرمهبینی، ۱۳۹۱). امروزه در کنار مسائلی مانند کمبود سرمایه انسانی و رقابت جهانی، بحث اخلاق حرفه ای به عنوان یکی از چالش های آتی برای برتری سازمان ها بر شمرده است (مصباحی، ۱۳۹۲). عدم رشد اخلاق حرفه ای در مشاغل و سازمان ها و توسعه نیافتگی آن به عنوان یک دانش، عوامل فراوانی دارد که یکی از آن ها کم کاری در حوزه اخلاق پژوهی به طور عام و اخلاق حرفه ای به طور خاص است (مطلبی فرد و دیگران، ۱۳۹۲).

در این زمینه یکی از بسترهای مهم سازمانی، محیط های آموزشی دانشگاهی هستند. از آن جایی که آموزش و پرورش در خدمت تقویت ارزش های موجود و تشویق به کاربرد آن هاست (مطلبی فرد و دیگران، ۱۳۹۲). تربیت اخلاقی یکی از مهم ترین مسائل آموزشی و تربیتی می باشد (منصوریان، جمهری، ۱۳۹۲). در محیط دانشگاه، توسعه اخلاقی نه با پند و اندرز و نه با فرهنگ سازی بیرونی، بلکه از طریق کنش های ارتباطی ذینفعان جامعه علمی دانشگاهی و به صورت شیوع و انتشار درون زا میسر می شود (نعمتی و محسنی، ۱۳۸۹). آموزش همچنین به برداشتن گام هایی برای تجهیزات معلمان با مهارت های اخلاقی و حرفه ای برای بستن شکاف کمبود مهارت های اخلاقی و حرفه ای در میان استادان و معلمان بسیار نیازمند است (یزدانی و ایمانی پور، ۱۳۹۶).

اعضای هیئت علمی از مهم ترین ارکان دانشگاه ها هستند و بقای امر تدریس در دانشگاه ها علاوه بر تخصص علمی در رشته های مورد نظر هر دانشگاه، به نحوه رفتار حرفه ای و

شخصی اساتید در موسسات آموزشی بستگی دارد و می بایست برای القای اخلاق حرفه ای علاوه بر دانش، عامل به حسنات اخلاقی باشند (بودرجمهری و همکاران، ۱۳۹۲). ضرورت رعایت اخلاق حرفه ای هیئت علمی به خاطر تاثیر گذاری شگرف بر روی دانشجویان مضاعف است (فرزانه، ۱۳۹۳). در مجموع باید گفت، اخلاق حرفه ای به طور عام و اخلاق حرفه ای آموزش به طور خاص در بین اعضای هیئت علمی و دانشجویان منزلتی خاص دارد. در بسیاری از دانشگاه ها در سطح جهان، آیین نامه هایی با عنوان کدهای اخلاق حرفه ای تدوین شده است که در این بیانیه ها بسیاری از ارزش های اخلاقی قابل احترام درج شده است. توجه به رشد اخلاق حرفه ای در آموزش، منجر به پرورش محیطی اخلاقی در کلاس درس خواهد شد (فرمهبینی، ۲۰۱۲).

رسالت و کارکرد اساسی دانشگاه شامل آموزش و تربیت نیروی انسانی متخصص مورد نیاز جامعه و فراهم نمودن زمینه مساعد برای رشد و توسعه پایدار کشور است و اعضای هیئت علمی به مثابه مهم ترین عامل تاثیرگذار در دست یابی به این هدف مهم محسوب می شوند (مرزبان، ۲۰۱۰). معلمان و اساتید در توسعه بینش، مهارت ها، مسئولیت شخصی و توسعه اخلاقی دانشجویان مسئولیت خطیری دارند (فانورث^۱، ۲۰۱۰). و تاثیر اساسی بر روی جو اخلاقی کل محیط دانشگاه دارند (اسچولت^۲، ۱۹۹۱). اخلاق اساتید به طور صریح باعث تغییرات رفتاری دانشجویان شده و در بهبود اخلاق آنان موثر است (لیسمن^۳، ۱۹۹۶).

اخلاق حرفه ای، موضوعی است که امروزه بسیار مورد توجه قرار گرفته است، به طوری که اکثر حرفه ها، از جمله حرفه تدریس و به طور کل تعلیم و تربیت نیز با درک ضرورت و اهمیت آن و نیز توجه به جایگاه والای معنوی این حرفه، نیازمند شناخت ابعاد و مفاهیم آن هستند. اخلاق حرفه ای، به منزله شاخه ای از دانش اخلاق کاربردی، به بررسی تکالیف اخلاقی در یک حرفه و مسائل اخلاقی آن می پردازد و از این طریق فرد را با کشف مجموعه ای از مسئولیت ها و رابطه ها، در راستای ایفای صحیح حرفه خویش هدایت می نماید (قراملکی، ۱۳۸۵، ص ۱۱۰). اما چه چیزی سر منشأ پیدایش مباحث اخلاقی است؟ شاید بتوان فساد اخلاقی یا به تعبیری بحران اخلاقی یا بی حسی اخلاقی را دلایل توجه به مباحث اخلاقی بر شمرد. امروزه فساد اخلاقی در تمامی جوامع و حرفه ها ریشه دوانیده است و عده زیادی به آن مبتلا گشته اند. بحران اخلاقی که وضعیت بسیار شدید و ناگوار فساد اخلاقی است، همه را تهدید می کند. بحران اخلاقی پیامدهای خطرناکی دارد که از جمله آنها انحرافات اجتماعی

1 - Farnsworth

2 - Schulte

3 - Lisman

و اخلاقی است. شکی نیست که در یک دورانی زندگی می‌کنیم که بحران اخلاقی همه ما را تهدید می‌کند، البته هیچ دوره‌ای مصون از بحران‌های اخلاقی نبوده است، لذا بحران اخلاقی دوران ما عمیق جلوه می‌کند. در حوزه تعلیم و تربیت سوالات بی‌شماری در حوزه اخلاق مطرح است. برای مثال در هنگام مواجهه با یک رفتار غیراخلاقی چه کنیم؛ کدام رفتار، تربیتی و مناسب‌تر است؟ وقتی رفتاری غیر اخلاقی از من سر زد؛ چه کنم؟ چگونه می‌توانم مصدر رفتار اخلاقی خود را بشناسم و چه راهکارهایی برای مدیریت بر آن وجود دارد؟ در مقوله اخلاق حرفه‌ای در تعلیم و تربیت، کار سخت‌تر است، (گرچه برخی به سختی آن واقف نباشند)، چرا که فرض اخلاقی در آموزش در مقایسه با سایر حرفه‌ها بسیار بیشتر است. از یک مدرس دانشگاه انتظار می‌رود مزین به بالاترین سطوح استانداردهای اخلاق حرفه‌ای، فردی و اجتماعی باشد.

با توجه به رشد روز افزون تعداد دانشگاه‌ها و مراکز آموزشی و همچنین اهمیت پیدا کردن نقش دانشجو در پیشرفت کشور، رابطه بین استاد و شاگرد در کنار کیفیت تدریس بیش از پیش زیر ذربین قرار گرفته است. بر اساس میانی اخلاق حرفه‌ای معلمی، یک استاد باید خود را ملزم به رعایت اصول اخلاقی بداند. اول به جهت جایگاه تاثیر گذاری که بر افکار و عقاید و رفتار فراگیر دارد باید خود را آراسته به فضایل اخلاقی نماید و همچنین بداند که موثرترین روش در انتقال ارزش‌های اخلاقی مثبت، آشکار شدن آن‌ها در رفتار واقعی خود مدرس است. دوم به جهت وظیفه‌ای که در قبال برآوردن نیازهای آموزشی دانشجویان دارد باید با رعایت حداکثری اصول اخلاقی در انجام وظایف حرفه‌ای، مسئولیت‌های آموزشی خود را به بهترین نحو به انجام رساند. عرصه‌های آموزش عالی و دانشگاهی، کارکردهای مختلفی دارند که مهم‌ترین و گسترده‌ترین آنها، آموزش علمی و عملی دانشجویان در رشته‌های مختلف است. اساتید و اعضای هیأت علمی دانشگاه‌ها به سبب حرفه معلمی خود وظایف و مسئولیت‌های اخلاقی زیادی دارند که از آن‌ها به نام اخلاق حرفه‌ای معلمی یاد می‌شود.

مصباحی معتقد است آموزش عالی نظام حرفه‌ای است و مجموعه‌ای از رفتارهای انسانی را پوشش می‌دهد بنابراین می‌تواند به لحاظ اخلاقی مورد بحث قرار بگیرد (مصباحی، ۱۳۹۲). اخلاق حرفه‌ای به مسائل و پرسش‌های اخلاقی و نیز اصول و ارزش‌های اخلاقی یک نظام حرفه‌ای می‌پردازد و ناظر بر افعال اداری و حرفه‌ای در حیطه فعالیت‌های حرفه‌ای است (خان، ۲۰۰۷). مهم‌ترین عاملی که در تعلیم و تربیت دانشجویان نقش ایفا می‌کند، اساتید هستند، زیرا آن‌ها می‌توانند با اندیشه‌هایی که دارند بر روی هزاران نفر تاثیر بگذارند. اخلاق حرفه‌ای در آموزش عالی به مشخص کردن حدود و ثغور رفتارهای مناسب یا نامناسب و هدایت اعضای هیأت علمی در اجرای مسئولیت‌های حرفه‌ای می‌انجامد (نعمتی، ۱۳۸۹).

لذا مسئله اصلی تحقیق این است که وضعیت اخلاق حرفه ای اساتید دانشگاه چگونه است؟ برای پاسخ ابتدا با بررسی و تحلیل ادبیات نظری موجود یا به عبارت دیگر با تحلیل منطقی متون، شاخص های اخلاق حرفه ای اساتید استخراج می شود، سپس به سوالات پژوهش پاسخ داده می شود.

پیشینه پژوهش

لیاقتدار و همکاران (۱۳۸۷) در پژوهشی به بررسی ویژگی های علمی، حرفه ای و شخصیتی اساتید دروس عمومی معارف اسلامی از دیدگاه دانشجویان شهر کرمان با هدف بررسی میزان رضایت دانشجویان از ویژگی های علمی- تخصصی، حرفه ای- مدرسی و فردی- شخصیتی اساتید دروس عمومی معارف اسلامی پرداخته اند. نتایج حاصل از پژوهش مشخص نمود که میزان رضایت دانشجویان از ویژگی های علمی- تخصصی اساتید دروس عمومی معارف اسلامی در سطح متوسط و میزان رضایت از ویژگی های حرفه ای- مدرسی و فردی- شخصیتی اساتید دروس عمومی معارف اسلامی کمتر از سطح متوسط بوده است.

نیکنامی و کریمی (۱۳۸۸) در پژوهشی به بررسی صلاحیت های حرفه ای معلمان دوره ی آموزش عمومی به منظور ارائه چارچوب مناسب پرداخته است که در نهایت تجزیه و تحلیل نتایج نشان داد که بین وضعیت موجود و مطلوب صلاحیت های معلمان تفاوت وجود دارد و در کلیه ی مولفه های اصلی تفاوت معنادار است و وضع موجود صلاحیت های معلمان آموزش عمومی نشان می دهد که در بعد شخصیتی و اخلاقی در وضعیت بالاتر از متوسط قرار دارند، ولی در بعد آموزشی، رفتاری شناختی و مدیریتی در سطح متوسط و در مولفه های فناوری، توسعه ی حرفه ای، فکری و تدریس از وضعیت ضعیفی برخوردارند.

آراسته و جاهد (۱۳۹۰) در پژوهشی با عنوان " رعایت اخلاق در دانشگاه ها و مراکز آموزش عالی : گزینه ای برای بهبود رفتارها" ضمن مرور مفاهیم، اهمیت و ضرورت اخلاق، به بررسی اخلاق در آموزش عالی در چهار بعد مدیریتی، آموزشی، پژوهشی و دانشجویی، و عوامل رشد و گسترش و روش به کارگیری اخلاق حرفه ای در سازمان پرداخته اند.

مطلبی فرد و همکاران (۱۳۹۰) در پژوهشی با عنوان بررسی و شناسایی نشانگرهای حرفه ای و اخلاقی در آموزش و تدریس از نقطه نظر دانشجویان کارشناسی ارشد به بررسی ویژگی های تدریس اخلاقی و حرفه ای از دیدگاه دانشجویان تحصیلات تکمیلی پرداخته اند که نتایج به دست آمده نشان داد که تدریس اخلاقی از دیدگاه دانشجویان دارای هشت مولفه اساسی می باشد که عبارتند از: کارآمدی در آموزش، کارآمدی در ارائه محتوا، تعامل حرفه ای، توجه

به رشد همه جانبه دانشجویان، احترام به همکاران، فضای بحثی مناسب در کلاس، احترام به کلاس و در نهایت ارزشیابی مناسب است.

بذرافکن و امینی (۱۳۹۰) به بررسی خودسنجی رعایت اخلاق حرفه ای در بین اساتید بالینی دانشگاه علوم پزشکی شیراز پرداختند. یافته ها نشان داد به طور کلی اساتید بخش های مختلف توانمندی خود را در زمینه حرفه گرایی در حد عالی ارزیابی نموده اند. اساتید در بخش های مختلف توانمندی خود را در حیطة قوه ابتکار، ابداع در ارائه درمان و مهارت های مدیریتی، غیرقابل قبول ارزیابی کردند که بر اساس این یافته ها توجه به حرفه گرایی در گروه های مختلف آموزشی مشهود است.

فرمهبینی و بهنامی (۱۳۹۱) با پژوهشی به بررسی میزان رعایت مولفه های اخلاق حرفه ای آموزش در اعضای هیأت علمی دانشگاه شاهد پرداختند. یافته های پژوهش حاکی از لزوم رعایت بیشتر اخلاق حرفه ای در امر آموزش از جانب اساتید بود.

بوذر جمهری و همکاران (۱۳۹۲) در پژوهشی به ارزیابی اخلاق حرفه ای اساتید دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد از دیدگاه دانشجویان این دانشگاه پرداخته اند بررسی ها نشان داد که اساتید دانشگاه مذکور معمولاً از شایستگی علمی و اخلاقی برخوردارند ولی باید به مسائل دانشجویان بیشتر توجه نموده و برای تعامل با آنان وقت بیشتری صرف نمایند.

کرمپوریان و همکاران (۱۳۹۲) در پژوهش خود به بررسی نگرش به اخلاق حرفه ای در اعضا هیئت علمی دانشکده دندان پزشکی همدان در ال ۱۳۹۱ پرداخته و این گونه نتیجه گیری نموده اند از آن جا که نگرش اساتید دندان پزشکی در برخی مباحث اخلاق حرفه ای، مطلوب نمی باشد لذا توصیه می شود که دوره های بازآموزی به صورت مستمر و مداوم برای اعضای هیئت علمی برگزار گردد.

سبحانی نژاد و همکاران (۱۳۹۳) در پژوهشی با عنوان شناسایی ابعاد و مولفه های اخلاق حرفه ای تدریس اعضای هیات علمی از دیدگاه دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی قم، ابعاد اخلاق حرفه ای را تحت ۶ عنوان شناخت ابعاد مختلف یادگیرنده، ویژگی های شخصیتی، تسلط بر روش های تدریس، رعایت قوانین آموزشی ارزشیابی استاندارد و اشراف بر محتوا شناسایی نمودند.

کهرودی و عنایتی (۱۳۹۳) در پژوهشی به بررسی رابطه اخلاق حرفه ای و تعهد سازمانی پرداختند. در این پژوهش که ۲۲۶ نفر از کارکنان مراقبتی بیمارستان امام رضا (ع) شهرستان آمل مورد بررسی قرار گرفتند نتایج پژوهش نشان داد که اخلاق حرفه ای با تعهد سازمانی و ابعاد سه گانه ی آن همبستگی معنادار و مثبت دارد.

شیخ ذکریای و آتش زاده (۱۳۹۴) در پژوهشی به بررسی رابطه بین اخلاق حرفه ای و تعهد سازمانی در اساتید دانشگاه علوم پزشکی کردستان انجام دادند. بر اساس یافته های پژوهش آنها میانگین نمره اخلاق حرفه ای و میانگین نمره تعهد سازمانی کمتر از سطح میانگین قرار داشتند. همچنین نمرات ابعاد اخلاق و تعهد سازمانی کمتر از میانگین بودند و با توجه به یافته های بدست آمده لزوم توجه هر چه بیشتر به استانداردهای اخلاقی و ارتقای آن ها بین اساتید دانشگاه جهت افزایش تعهد سازمانی در بین آنان لازم است که مسئولیت این مهم به عهده مدیران مراکز عالی می باشد.

پژوهشی که توسط ایمانی پور (۱۳۹۶) انجام شده نشان داد که اصول اخلاقی حرفه ای در دو بعد قابل بحث است: اول استانداردهای اخلاقی که باید در امر آموزش رعایت شوند و مربوط به فرآیند یاددهی - یادگیری هستند.

دوم، اصول اخلاقی فردی که فرد باید خود را ملزم به رعایت آن ها در هر زمان و مکانی بداند. اساتید و مربیان آموزشی الگو و سرچشمه تغییرات فکری و رفتاری دانشجویان هستند و نقش اساسی را در مسئولیت پذیر نمودن دانشجویان دارند.

پژوهش یزدانی و ایمانی پور (۱۳۹۶) اخلاق حرفه ای در آموزش دانشگاهی در راستای عمل به تعهد حرفه ای اساتید شکل گرفته و دارای ۴ ویژگی اساسی: تعهد حرفه ای، اخلاق در تعاملات اجتماعی حرفه ای، اخلاق در مسائل و کارکردهای تکنیکی حرفه ای، ارزش ها و باورهای درون فردی اختصاصی حرفه بوده و نیازمند برخورداری اساتید از توانمندی های اخلاقی شامل: حساسیت اخلاقی، دانش اخلاقی، استدلال اخلاقی و خودتنظیمی اخلاقی است.

فالونا (۲۰۰۰) پرامون رفتار معلم معتقد است که برنامه های تربیت معلم باید به گونه ای باشد که معلمین را تشویق نماید تا به محسنات اخلاقی توجه داشته باشند و رفتار را در جهت هر چه بهتر شدن اصلاح نمایند.

در آموزش عالی آمریکا اصولی در زمینه اخلاق حرفه ای تدریس شامل تعادل بین ارائه محتوای درس و تحقیق آزاد، احترام به دانشجویان، حفظ تمامیت دانشگاهی، استفاده از ارزیابی عینی و عادلانه، رعایت محرمانه بودن اطلاعات دانشجویان (رازداری)، رفتار مناسب با دانشجویان تدوین نموده اند:

کالج معلمان انترایو مجموعه ای از استاندارد های اخلاقی را برای معلمان نام می برد که عبارتند از: مراقبت به معنی دلسوزی، پذیرش، علاقه مندی و بینش داشتن نسبت به تدارک و پرورش استعداد بالقوه ی دانشجویان؛ اعتماد به معنی رعایت بی طرفی و انصاف؛ شفاف

بودن؛ صداقت در ارتباط با دانشجویان؛ افراد حرفه ای؛ والدین؛ همکاران و سایرین؛ احترام به معنی رعایت ادب و احترام به کرامت انسانی؛ خوب بودن عاطفی و تکامل شناختی؛ تمامیت به معنی رعایت صداقت؛ قابل اعتماد بودن و انجام عمل اخلاقی (ویلیام، ۲۰۰۴، ۱۶).

در برخی از دانشگاه های آمریکا، موارد جزئی تری از استانداردهای اخلاق حرفه ای تدریس را استخراج و به کارگیری نموده اند که از آن جمله می توان به دانشگاه کینگزویل اشاره نمود که در آن ده اولویت را بر اساس مدل بوت و روتزل (بوت و روتزل، ۲۰۰۸) برای بهبود فرآیند تدریس و آموزش در نظر گرفته اند: تعیین روش سازمان یافته برای تدریس مانند روش سخنرانی، کمک به دانشجویان برای امتحانات با در نظر گرفتن جلسات مطالعه خاص، جمع آوری بازخورد دانشجویان به منظور تعیین شرایط و این که شرایط چطور بوده است و الان چه شده است، توضیح با دقت اهداف، انتظارات، درجه بندی و قوانین در آغاز دوره، دریافت پیشنهادات دانشجویان و اقدام بر اساس آن ها جهت بهبود دوره، بررسی بی درنگ تکالیف، امتحانات دانشجویان و مواردی از این دست، ارائه نمونه های برتر از پاسخ آزمون ها، پروژه های برتر و مقالات برتر، دادن فرصت تجدید نظر به دانشجو در بحث تکالیف قبل از دادن نمره نهایی، داشتن یک دستور کار رسمی از اهداف برنامه و موضوعات برای هر جلسه کلاس درس، گنجاندن فعالیت بحث گروهی به عنوان بخشی از هر کلاس درس (ماریه و همکاران، ۲۰۰۹).

موری و همکاران (۲۰۰۷) در مورد رعایت اصول اخلاق آموزشی در دانشگاه در مقاله ای با نام اصول اخلاقی در آموزش عالی به بیان اصول نه گانه ای تحت عناوین اصل صلاحیت محتوا، صلاحیت تعلیم و تربیتی، پرداختن به موضوعات مهم، رشد دانشجویان اصل، تعامل با دانشجویان، اطمینان پذیری و اعتماد کردن، احترام به همکاران، ارزیابی مناسب دانشجویان، احترام به موسسه پرداخته اند.

در ایالت نبراسکا استاندارد های خاصی را برای مراکز آموزشی قائلند که رفتار آموزشی اعضای هیات علمی را نیز در بر می گیرد که شامل شرایط اخلاقی بودن، داشتن عملکرد حرفه ای، مهارت و خدمات حرفه ای، و قراردادی برای تعهدات آن ها می باشد و توسط آموزش و پرورش این ایالت اصولی را به شرح ذیل به تصویب رسانده اند:

اصل یک- تعهد به عنوان یک مربی حرفه ای؛ اصل دوم- تعهد به دانشجویان؛ اصل سه- تعهد به عموم؛ اصل چهارم- تعهد به حرفه؛ و اصل پنجم- تعهد به تمرین حرفه ای و استخدام. هدف کمیسیون آموزش و پرورش از تدوین این اصول، ترویج و اجرای استانداردهای حرفه ای برای مربیان آموزشی نبراسکا است (ونتز، ۲۰۰۷).

در دوره کنونی در کشور رومانی، تلاش بر این است که با ارائه یک الگو کلی از اصول کلیدی اخلاق آموزش و همچنین عرضه برخی از پیشنهادات ضمن افزایش حساسیت و آگاهی معلمان، مشکلات اخلاقی کاهش یابد.

کمپیل (۲۰۱۰) مطالعه ای با هدف بررسی و تحلیل انتقادی ادراک و عملکرد توسعه حرفه ای اساتید انجام داد. در مجموع ۱۸۶ نفر از پاسخ دهندگان به صورت هدفمند نمونه برداری شدند و به این نتیجه رسیدند: اکثریت، پیشرفت حرفه ای را مهم دانستند، اکثر پاسخ دهندگان تصور می کردند که از حمایت کافی و ایجاد انگیزه برخوردار نیستند. در تمام سطوح، توسعه حرفه ای اساتید از نظر هماهنگی ضعیف و بودجه بندرت کافی بود.

کاپرارا و همکاران^۱ (۲۰۱۶) در یک کار تحقیقی ناهماهنگی بین صلاحیتها و اخلاق حرفه ای تربیت معلم پیش از خدمت و صلاحیت مورد نیاز تدریس معلمان ضمن خدمت را مورد بررسی قرار دادند. با استفاده از تحلیل عاملی صلاحیتهای معلمان در ۶ دسته: توانایی فکری، سیستم ارزشها، مهارتهای بین فردی، توانایی مدیریت، تواناییهای حرفه ای و ویژگیهای شخصیتی دسته بندی شد. نتایج پژوهش تفاوت قابل ملاحظه بین نظر معلمان در مورد صلاحیتهای تربیت پیش از خدمت معلمان و نیازمندیهای شغلی معلمان در حال خدمت نشان نداد. بیشترین تفاوت بین سه مولفه بود (۱) مدیریت ریسک، (۲) تفکرپیش کنشی، (۳) تفکر منطقی، که این صلاحیتهای در طول دوره تربیت معلم به اندازه کافی و مورد نیاز حرفه معلمی، توسعه داده نشده است.

گلاچمانوا^۲ (۲۰۱۷) در پژوهشی به بررسی اهمیت اخلاق در حرفه تدریس پرداخت. او برای جمع آوری داده ها از روش کیفی استفاده کرد. نتایج پژوهش نشان داد که احترام مربیان به دانش آموزان خود باید در تعهدات حرفه ای آنها ظاهر شود. آنچه باید برای دانش آموزان در همان اول روشن شود، جزئیات مطالعه آنها ضوابط ارزیابی، تاریخ جلسات آنها و غیره باشد. نوکوا^۳ (۲۰۱۷) در مقاله ای به بررسی اخلاق و قواعد اخلاقی در فرایند تدریس پرداخت. در این پژوهش مهارت های حرفه ای، اخلاقی و اصول اخلاقی مربیان تازه کار در مدارس راهنمایی مالزی از دید مربیان بررسی شد. در این مطالعه از دو روش کمی و کیفی استفاده کردند که در روش کیفی برای جمع آوری داده ها از ۸۸ مدیر مصاحبه به عمل آمد و در روش کمی بین ۱۱۱ نفر از مربیان تازه کار برای تعیین میزان استعداد خود، پرسشنامه به اجرا در آمد. در میان هفت مهارت ظریف که از مهارت های ارتباطی، تفکر انتقادی و مهارت

1 - Caprara et al

2 - Glachmanova

3 - NovaCua

حل مساله، مهارت کار گروهی، آموزش مادام العمر و مدیریت اطلاعات، مهارت کارآفرینی، اخلاقیات، مهارت های حرفه ای و اخلاقی و رهبری تشکیل شده است، داده های کمی نشان دادند که مهارت حرفه ای اخلاقی و رفتاری پس از مهارت کارآفرینی در محل کار مریبان تازه کار، دومین مهارت لازم می باشد. با این حال، آنها دریافتند که یافته های کمی با داده های کیفی در تناقض هستند. مدیران مدارس بیان کردند که اجرای مهارت های ظریف بسیار ضروری هستند و بیشتر مریبان تازه کار از آن محرومند.

از منابع و پیشینه ارائه شده می توان نتیجه گرفت که با توجه به ماهیت پیچیده تدریس دانشگاهی که نه فقط یک موضوع شناختی بلکه یک فرآیند تربیتی نیز می باشد در حوزه اخلاق حرفه ای آموزش بایستی به شاخص های متعددی توجه شود. نه تنها رعایت شاخص های اخلاقی در زمینه های تعاملی و کار حرفه ای برای اساتید ضرورت دارد بلکه رعایت برخی صفات فردی نیز جزء مقولات سنجش وضعیت اخلاق حرفه ای آن ها به شمار می رود.

روش اجرای تحقیق

پژوهش حاضر از نظر هدف در حیطه تحقیقات کاربردی می باشد و با توجه به اینکه در این پژوهش علاوه بر سنتز پژوهی از پیمایش نظرات دانشجویان جهت بررسی وضعیت اخلاق حرفه ای اساتید کمک گرفته شده است این پژوهش در بخش اول سنتز پژوهی و در بخش دوم از روش توصیفی و پیمایشی بهره می برد.

جامعه آماری تحقیق حاضر را کلیه دانشجویان مقطع لیسانس ترم های ۴ تا هشت چهار رشته (علوم تربیتی، روان شناسی، زبان انگلیسی، گردشگری) دانشکده علوم انسانی دانشگاه مازندران به تعداد ۶۵۹ نفر تشکیل داده اند. برای نمونه گیری از جامعه مورد مطالعه به کمک جدول مورگان ۲۴۲ نفر انتخاب شد و با روش نمونه گیری طبقه ای متناسب پرسشنامه بین آنها توزیع شد.

ابزار جمع آوری اطلاعات

در این مطالعه برای اندازه گیری اخلاق حرفه ای از پرسش نامه ۱۶ سوالی کادوزیر (۲۰۰۲) که اخلاق حرفه ای را در ۸ بعد مسئولیت پذیری (سوالات ۱، ۲)، صادق بودن (سوالات ۳، ۴)، عدالت و انصاف (سوالات ۵، ۶)، وفاداری (سوالات ۷، ۸)، برتری جویی و رقابت طلبی (سوالات ۹، ۱۰)، احترام به دیگران (سوالات ۱۱، ۱۲)، همدردی با دیگران (سوالات ۱۳، ۱۴) و رعایت و احترام نسبت به ارزش ها و هنجارهای اجتماعی (سوالات ۱۵، ۱۶)، اندازه گیری می کند، استفاده شده است. این مولفه ها توسط کادوزیر (۲۰۰۲) به عنوان ویژگی های افراد متخلق به اخلاق حرفه ای

مطرح شده است. در این پژوهش در بخش فراتحلیل این شاخص ها از بین شاخص های مختلف اخلاق حرفه ای انتخاب شدند. پرسشنامه برای بررسی پایایی ابزار از ضریب آلفای کرونباخ استفاده گردیده است که در خارج از کشور روایی ۰/۸۴ بدست آمده است.

یافته های تحقیق

توصیف اطلاعات (ارائه داده ها)

جدول ۱- توزیع فراوانی متغیرهای جمعیت شناختی

درصد	فراوانی	جنسیت
۸۹/۵	۲۱۲	دختر
۱۰/۵	۲۵	پسر
۱۰۰	۲۳۷	کل
درصد	فراوانی	رشته تحصیلی
۴۰	۹۶	علوم تربیتی
۱۴/۲	۳۴	گرددشگری
۱۷/۵	۴۲	زبان انگلیسی
۲۸/۳	۶۸	روان شناسی
۱۰۰	۲۴۰	کل
درصد	فراوانی	ترم تحصیلی
۵۳/۳	۱۲۸	پنجم
۴۶/۷	۱۱۲	هفتم
۲۴۰	۲۴۰	کل

در جدول (۱) توزیع فراوانی متغیرهای جمعیت شناختی شامل جنسیت، رشته تحصیلی و ترم تحصیلی دانشجویان نشان داده می شود. از ۲۳۷ نفر از پاسخگویان، ۲۱۲ نفر (۸۹/۵ درصد) دختر و ۲۵ نفر (۱۰/۵) پسر هستند. در زمینه رشته تحصیلی ۹۶ نفر (۴۰ درصد) از پاسخگویان در رشته علوم تربیتی، ۳۴ نفر (۱۴/۲ درصد) در رشته گردشگری، ۴۲ نفر (۱۷/۵ درصد) در رشته زبان انگلیسی و ۶۸ نفر (۲۸/۳ درصد) در رشته روانشناسی مشغول تحصیل هستند. ۱۲۸ نفر (۵۳/۳ درصد) از پاسخگویان ترم پنجم و ۱۱۲ نفر (۴۶/۷ درصد) ترم هفتم را می گذرانند.

جدول ۲- آزمون کولموگروف-اسمیرنف متغیرهای تحقیق

نتیجه آزمون	Z کلموگروف اسمیرنوف	سطح معنی داری	متغیرها
نرمال	۱.۲۶۴	۰.۰۸۲	مسئولیت‌پذیری
نرمال	۱.۲۳۹	۰.۰۹۳	صادق بودن
نرمال	۱.۲۵۸	۰.۰۸۵	عدالت و انصاف
نرمال	۱.۱۷۱	۰.۱۲۹	وفاداری
نرمال	۱.۱۶۴	۰.۱۳۳	برتری‌جویی و رقابت طلبی
نرمال	۰.۸۳۰	۰.۴۹۶	احترام به دیگران
نرمال	۱.۲۴۹	۰.۰۸۸	همدردی با دیگران
نرمال	۱.۰۰۴	۰.۲۲۶	رعایت و احترام نسبت به ارزش‌ها و هنجارهای اجتماعی

با توجه به جدول (۲) مقدار سطح معنی‌داری متغیرها بزرگتر از ۰/۰۵ شده است که نشان از پذیرش فرضیه صفر می‌باشد یعنی متغیرهای موردنظر از توزیع نرمال پیروی می‌کند، لذا می‌توان از آزمون پارامتریک استفاده کرد.

یافته های استنباطی

جدول ۳- آزمون t تک نمونه بررسی وضعیت موجود اخلاق حرفه ای اساتید

شاخص	میانگین	انحراف استاندارد	انحراف استاندارد	T (مقدار آزمون=۳)	مقدار آماره سطح معنی داری	حد بالا	حد پایین
مسئولیت- پذیری	۳/۵۰	۰/۶۸	۰/۰۳	۱۴/۲۴	۰/۰۰۰۱	۰/۵۷۷	۰/۴۳۷
صادق بودن	۳/۳۸	۱/۰۱	۰/۰۵	۷/۲۴	۰/۰۰۰۱	۰/۴۸۷	۰/۲۷۹
عدالت و انصاف	۳/۴۳	۰/۶۸	۰/۰۳	۱۲/۰۸	۰/۰۰۰۱	۰/۵۰۲	۰/۳۶۲
وفاداری	۳/۷۷	۰/۷۵	۰/۰۴	۱۹/۵۹	۰/۰۰۰۱	۰/۸۵۰	۰/۶۹۵
برتری‌جویی و رقابت طلبی	۳/۴۶	۰/۶۸	۰/۰۳	۱۳/۱۳	۰/۰۰۰۱	۰/۵۳۵	۰/۳۹۶
احترام به دیگران	۳/۶۳	۰/۶۷	۰/۰۳	۱۷/۹۴	۰/۰۰۰۱	۰/۷۰۴	۰/۵۶۵
همدردی با دیگران	۳/۳۱	۰/۷۴	۰/۰۳	۸/۰۶	۰/۰۰۰۱	۰/۳۸۷	۰/۲۳۵

شاخص	میانگین	انحراف استاندارد	انحراف استاندارد میانگین	مقدار آماره T (مقدار معنی داری = ۳)	سطح معنی داری	حد بالا	حد پایین
رعایت و احترام نسبت به ارزش‌ها و هنجارهای اجتماعی	۳/۴۶	۰/۹۷	۰/۰۵	۹/۱۰	۰/۰۰۰۱	۰/۵۶۵	۰/۳۶۴

همان گونه که در جدول (۳) مشخص است همه شاخص‌ها در وضعیت بین متوسط تا خوب قرار دارند شاخص وفاداری با امتیاز ۳/۷۷ بیشترین و شاخص همدردی با دیگران با ۳/۳۱ کمترین امتیاز را در بین شاخص‌ها دارند.

جدول ۴- نتایج آزمون رتبه ای فریدمن

رتبه	میانگین رتبه ای	شاخص
۴	۴/۴۲	مسئولیت‌پذیری
۵	۴/۳۱	صادق بودن
۷	۴/۱۳	عدالت و انصاف
۱	۵/۶۸	وفاداری
۶	۴/۲۲	برتری‌جویی و رقابت طلبی
۲	۵/۱۳	احترام به دیگران
۸	۳/۶۲	همدردی با دیگران
۳	۴/۴۹	رعایت و احترام نسبت به ارزش‌ها و هنجارهای اجتماعی

نتیجه آزمون فریدمن نیز تایید کننده آزمون تی می باشد و به طور مشخص نشان می دهد که شاخص وفاداری بالاترین رتبه را در بین شاخص‌های دیگر دارد. این جول همچنین با توجه به میزان میانگین رتبه ای، ترتیب شاخص‌ها را نشان می دهد که عبارت است از وفاداری، احترام به دیگران، رعایت و احترام نسبت به ارزش‌ها و هنجارهای اجتماعی، مسئولیت‌پذیری، صادق بودن، برتری‌جویی و رقابت طلبی، عدالت و انصاف و همدردی با دیگران.

نتیجه گیری

نتایج نشان داد همه شاخص ها در وضعیت بین متوسط تا خوب قرار دارند و مشخص شد که اساتید دانشگاه مازندران در رعایت شاخص های اخلاقی با وضعیت خوب و مطلوب فاصله دارند. شاخص وفاداری بیشترین و شاخص همدردی با دیگران کمترین امتیاز را در بین شاخص ها داشت. شاخص عدالت و انصاف نیز از دیدگاه دانشجویان در بین سایر شاخص ها وضع خوبی ندارد. این یافته نشان از نیاز به تقویت ویژه این دو شاخص اخیر و همینطور توجه همه مولفه ها در خصوص اخلاق حرفه ای اساتید است. تمام مولفه ها کاملاً مطلوب نبوده اند و حتی شاخص وفاداری نیز با وضعیت ایده ال فاصله داشته است. یافته های دیگر نشان داد که بین تمامی شاخص های اخلاق حرفه ای اساتید با انتظارات دانشجویان رابطه مثبت و معناداری وجود دارد؛ به این معنا که اساتید همانگونه رفتار کرده اند که دانشجویان انتظار داشته اند. در تفسیر این یافته جانی می توان اذعان کرد که دانشجویان با شناخت خود از اساتیدشان سعی در هماهنگ کردن خودشان با رفتارهای اخلاقی آنان دارند.

اعضای هیئت علمی از مهمترین ارکان دانشگاه ها هستند و بقای امر تدریس در دانشگاه ها علاوه بر تخصص علمی در رشته های مورد نظر هر دانشگاه، به نحوه رفتار حرفه ای و شخصی اساتید در مؤسسات آموزشی بستگی دارد و می بایست برای القای اخلاق حرفه ای علاوه بر دانش، عامل به حسنات اخلاقی باشند. ضرورت رعایت اخلاق حرفه ای هیئت علمی به خاطر تأثیرگذاری شگرف بر روی دانشجویان مضاعف است. در مجموع باید گفت، اخلاق حرفه ای به طور عام و اخلاق حرفه ای آموزش به طور خاص در بین اعضای هیئت علمی و دانشجویان منزلی خاص دارد. توجه به رشد اخلاق حرفه ای در آموزش، منجر به پرورش محیطی اخلاقی در کلاس درس خواهد شد. رسالت و کارکرد اساسی دانشگاه شامل آموزش و تربیت نیروی انسانی متخصص مورد نیاز جامعه و فراهم نمودن زمینه مساعد برای رشد و توسعه پایدار کشور است و اعضای هیئت علمی به مثابه مهمترین عامل تأثیرگذار در دستیابی به این هدف مهم محسوب می شوند. معلمان و اساتید در توسعه بینش، مهارتها، مسئولیت شخصی و توسعه اخلاقی دانشجویان مسئولیت خطیری دارند و تأثیر اساسی بر روی جو اخلاقی کل محیط دانشگاه دارند. اخلاق اساتید به طور صریح باعث تغییرات رفتاری دانشجویان شده و در بهبود اخلاق آنان مؤثر است. رضایت از تحصیل، سازهای تأثیرگذار در جریان تعلیم و تربیت است که شامل ادراک دانشجویان از برنامه آموزشی، شرایط مطالعه و همچنین رفتار و راهنمایی معلم است.

در این تحقیق، اخلاق حرفه ای اساتید در هشت شاخص مقوله بندی شد. بررسی تحقیقات دیگر نشان می دهد نتیجه این تحقیق با دیگر تحقیقات، غیر همسو نیست بلکه مهم ترین تفاوت یا به عبارت بهتر امتیاز آن، انجام سنن پژوهی و توجه به منابع مختلف و مهم در استخراج شاخص های اخلاق حرفه ای اساتید است. تلاش محقق در این تحقیق بر استخراج شاخص های جامع اخلاق حرفه ای در حوزه آموزش بوده است. به طور مثال، محقق برای سنجش اخلاق حرفه ای اساتید از پنج بعد کلی آموزش، پژوهش، منش، روابط انسانی و سازمانی استفاده نموده است. تجزیه ابعاد به شاخص ها در این تحقیق دیده نمی شود و تنها طراحی پرسش نامه براساس آن صورت گرفته است.

در پژوهشی از دیدگاه دانشجویان، مولفه های اخلاقی رعایت شده از جانب اعضای هیئت علمی سوال شده است که پاسخ ها عبارت است از: رعایت ادب و نزاکت در برابر دانشجویان، حفظ اسرار دانشجویان، عدم تامین منافع مادی در قبال دادن نمره به دانشجویان، داشتن روحیه تحمل و بردباری، توجه به آراستگی ظاهر و پوشش مناسب، پرهیز از شوخی و طنزهای ناشایست و عدم استفاده از امکانات دانشگاهی جهت امور شخصی اساتید (۱۵). لذا می توان استنباط نمود شاخص های اخلاقی در امر آموزش و پژوهش در آن تحقیق، مورد غفلت واقع شده است.

پژوهش حاضر با پژوهش عباسی و همکاران (۱۳۹۵) که مبتنی بر تحلیل منطقی متون، ۲۱ شاخص اخلاق حرفه ای اساتید را استخراج کردند همسو می باشد. این محققان با انجام پیمایش و سپس تحلیل عاملی اکتشافی، اخلاق حرفه ای را در هشت شاخص ((عدالت، ضابطه مداری، اعتدال، بردباری، جوانمردی، انگیزه بخشی، تدریس اثربخش و هدایت گری علمی)) مفهوم سازی کردند. جامعه آماری آنها کلیه دانشجویان دانشگاه های دولتی (غیر پزشکی) استان قم بودند.

در پژوهش مطلبی فرد و همکاران، تسلط استاد در درس مورد تدریس، صداقت در رفتار و گفتار، ارائه جذاب مطالب درسی و داشتن برنامه ریزی منظم جهت ارائه دروس را به عنوان ویژگی های یک استاد خوب از نگاه دانشجویان شناسایی نمودند. همان طور که مشخص است صفات اخلاقی در این تحقیق نیز چندان مورد توجه واقع نشده است. نتیجه رتبه بندی شاخص ها در مقاله حاضر با تحقیق یزدانی و ایمانی پور در داخل کشور همسو است. در آن تحقیق، اساتید از نظر شاخص های رفتاری بالاترین نمره و در زمینه کیفیت تدریس، کمترین امتیاز را به دست آوردند. در مجموع، مقایسه این تحقیقات با نتایج به دست آمده در این

پژوهش نه تنها حاکی از سازگاری و همسویی بین آن هاست بلکه نشان دهنده جامعیت بیشتر این تحقیق است.

بنابراین می توان اذعان نمود دانشگاه ها و نهادهای بالادستی آن هنوز نیازمند اقدامات موثرتری در ارتقای شاخص های اخلاق حرفه ای اساتید دانشگاه ها هستند. بر این اساس با توجه به نقش ویژه و بی دلیل اساتید در تربیت دانشجویان و با توجه به نتایج این تحقیق پیشنهاد می شود :

پیشنهادهای تحقیق

الف- دانشگاه ها و موسسات آموزش عالی کشور با توجه به نتایج این تحقیق به سنجش مستمر و ارائه بازخورد به اساتید بپردازند.

ب- نهادهای بالادستی مانند شورای عالی انقلاب فرهنگی یا وزارت علوم، تحقیقات و فناوری به تدوین منشور و استانداردهای اخلاق حرفه ای و ابلاغ به دانشگاه ها و موسسات آموزشی اقدام نمایند.

ج- معاونت های فرهنگی دانشگاه ها یا دفاتر نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه ها، توسعه منابع انسانی در شاخص اخلاق حرفه ای را مد نظر قرار داده و به صورت مستمر، کارگاه های آموزش اخلاق حرفه ای را برای اساتید برگزار نمایند.

د- کار گروه یا کمیته اخلاق حرفه ای اساتید در دانشگاه ها تشکیل شود.

منابع

ایمانی پور، معصومه (۱۳۹۱). اصول اخلاق حرفه ای در آموزش، مجله ایرانی اخلاق و تاریخ پزشکی، ۵ (۶).

کهرودی، زهرا. عنایتی، ترانه (۱۳۹۳). رابطه اخلاق حرفه ای و تعهد حرفه ای، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی واحد ساری.

سلاجقه، آریتا. صفری، ثنا (۱۳۹۴). رابطه اخلاق حرفه ای با عملکرد استادان دانشگاه. فصلنامه اخلاق در علوم و فناوری، ۱۰ (۳).

شیخ زکریایی، ندا. آتش زاده، شوریده (۱۳۹۴). رابطه اخلاق حرفه ای و تعهد سازمانی در اساتید دانشگاه علوم پزشکی کردستان، نشریه علمی - پژوهشی دانشکده پرستاری و مامایی، ۲۵ (۹۱): ۳۰-۲۱.

فرمهبینی، محسن. بهنامی، لیلا (۱۳۹۱). بررسی میزان رعایت مولفه های اخلاق حرفه ای آموزش در اعضای هیأت علمی دانشگاه شاه، نشریه اخلاق در علوم و فناوری، ۷ (۱): ۴۸-۵۷.

مصباحی، مریم (۱۳۹۲). الگوی سیستمی اخلاق حرفه ای در آموزش عالی، فصلنامه اخلاق زیستی، ۳ (۷): ۳۵-۲۳

مطلبی فرد، علیرضا و دیگران (۱۳۹۲). بررسی و شناسایی نشانگرهای حرفه ای و اخلاقی در آموزش و تدریس یک مطالعه می کنین، فصلنامه اخلاق در علوم و فناوری، ۶ (۴): ۱-۲
منصوریان، مهسا. جمهری، فتح اله (۱۳۹۲). ارزیابی اخلاق حرفه ای اساتید دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد از دیدگاه دانشجویان این دانشگاه، مجله مرکز مطالعات و توسعه آموزشی علوم پزشکی، ۸ (۳): ۵۲-۴۳.

نعمتی، محسن و محسنی، هادی (۱۳۸۹). اخلاق در آموزش عالی: مولفه ها، الزامات و راهبردها. تهران: نشر پژوهشکده تحقیقات استراتژیک، ص ۱۴، ۱۶؛ ۲۸-۲۶.
یزدانی، شهرام و ایمانی پور، معصومه (۱۳۹۶). اخلاق حرفه ای در آموزش دانشگاهی، ابعاد و سازه ها، فصلنامه رهبری و مدیریت آموزشی، ۲۶ (۴): ۲۸۴-۲۷۲.

Bishop TR. (1992). Integrating business ethics into an undergraduate curriculum. *Journal of Business Ethics*; 13: 291-299.

Campbell, E. (2010). professional Ethics in Teaching: Towards the development of a Cod of practice. Published Online: 01 Jul

Caprara GV, Barbaranelli C, Steca P, Malone PS. (2016). A Comparison of the Mismatch between Pre-service Teacher Qualification and Professional Ethics and the In-Service Teacher Competency Required *Public Personnel Management*; 26(3): 379-389.

Dehghani A, Baharlou R, Benrazi Ghabesh A, Farokhabadi F, Zarei Z, Mahboudi L. (2014). Effecting factors on academic satisfaction viewpoint of Jahrom University of Medical Sciences students. *Journal of Education Strategies in Medical Sciences*; 7(3): 147-154. (In Persian).

Faramarz Gharamaleki A. (2007). Professional ethics in ancient civilization of Iran. Tehran: Institute of Social and Cultural Studies. (In Persian).

Farzaneh S. (2014). Study of professors' professional ethics components in view of faculty members, M.A and M.S. students and managers of department, Humanities Faculty of Gilan University. [MA. thesis]. Tehran: Islamic Azad University, Tehran Markazi Branch. (In Persian).

Abstract

The main purpose of this study was to investigate the professional ethics of the faculty of humanities of Mazandaran University from the students' point of view. The research method was descriptive and correlational. The study population was students of human faculty of Mazandaran University. Data collection tool was Professional Ethics Questionnaire with reliability 0.906 and Student Expectations Questionnaire with reliability 0.884. The validity of the questionnaires was confirmed by face and content validity. In a meta-analysis, professional ethics included eight indicators obtained (Accountability, honesty, justice and fairness, loyalty, excellence and competitiveness, Respect for others, compassion for others, respect for social values and norms). The analysis showed Teachers' scores are above average on all indicators and the loyalty of the teachers is the highest among the students and the lowest in the sympathy index. The survey showed that from the students' point of view, University professors in professional ethics indices are far from desirable. So, it can be said The University and its upstream institutions still need more effective measures to improve professional ethics.

Keywords: Professional Ethics, Responsibility, Compassion, Academic Professors